

K e z e k

Néztem őket magam előtt, amint könyvedén az ölemben pihennek egymásban. A Bal kényeskedik az ügyesebb, erősebb, okosabb és komolyabb Jobb ölében. Szinte azt is mondanám, hogy „az idősebb” ha nem tudnám, hogy együtt születtek, egy anyától (természetesen egy apától is), sőt mi több, hogy együtt is fogantak, hogy az apa és az anya közös vágyából lettek, akik itt hagyták őket maguk helyett, hogy karéjnnyi földből karéjnnyi kenyeret gyúrjanak.

Önkívületben, vágyból, görcsből, furcsa éji félrebeszélésből lettek és most járják a világot összeölelkezve, szerelmesen, elválaszthatatlanul. Egyik a másikában. Jobb ujjával átölelte Balt és viszi gyengéden, gondosan mint a nősténykutya fogai között a kölykét. Bal pedig kényeskedik az ölelésben, játszik unalmában: hüvelykujjával a többi ujj hegyén ugrál és dudorászik do-re-mi-fa... fa-mi-re-do... azután indulót dobol az ujjakon, énekel.

— Mit csinálsz? — kérdezi Jobb.

— Mit csinálnék? Énekelek — mondja Bal.

— Énekelsz? Mit énekelsz?

— Énekelem „do-re-mi-fa”, meg azt, hogy „Masirozott, masirozott...”

— Masirozott, masirozott? — Butaság — mondja neki Jobb oktató gúnnyal. — Mintha legalább is katona lennél?

— No és? Mintha csak a katonák énekelnék azt, hogy „Masirozott, masirozott...” — éneklük azt a gyerekek is.

— Mintha te gyerek lennél?

— Nem vagyok sem gyerek, sem katona, de miért lenne az éneklés butaság? — mondja Bal most már mérgesen.

— Azért is énekelni fogok!

Kicsi vagyok de tudom

Hogy kell betűt olvasnom

Le is írom, mindahány

Aki tanul, tud is ám.

— De hiszen te nem tudsz írni! Nevetéses, hogy így kényeskedsz — mondja neki komolyan Joobb.

— Hát mit csináljak? Hallgassak és számoljak az ujjaimon, mint az uzsorás?

— Ezzel talán azt akarod mondani, hogy én uzsorás vagyok?

— Te nem számolgatsz az ujjaidon.

— Hanem mit csinállok?

— Te dolgozol, teszel és hatsz, amint azt már előttem megmondta egy írástudatlan hülye.

— Honnan tudod te, hogy azt egy hülye mondta? Hiszen te nem is tudsz olvasni.

— Te sem tudsz olvasni.

— Én tudok írni.

— De olvasni nem tudsz!

— Én legalább tudok lapozni a könyvben, de te még azt sem tudsz. Te csak tartani tudod a könyvet, amíg én lapozok. Ő olvas, én lapozok, te pedig mint valami állvány — tartasz. Ennyiből áll a tudományod. Soha még könyvbe bele sem pislanítottál. A könyveket csak a súlyukról ismered, de fogalmad sincs, hogy mi van bennük.

— Tudok én lapozni! Ha pedig Ő balkezes lenne, írni is tudnék!

— Irni? Na igen, de hogyan?

— Úgy, ahogy te. Talán még jobban is. Ha Ő balkezes lenne, tudnék mindent úgy, mint te, még jobban is mint te.

— Tudnál te az ujjaidon bábokat mozgatni?

— Tudnék.

— Festeni is tudnál?

— Tudnék festeni is.

— És három nyulat is rá tudnál festeni a kisujjam körmére?

— Három nyulat is a te kisujjad kör-
mére. Hozzá még két csibét is. Egyébként
miért a te körmödre? Ráfesténém a saját
körmömre.

— A sajátodra? Szamárság! Azt én sem
tudom. Azt senki sem tudja.

— De én tudnám!

— Szóval te magad vágnád a körmei-
det is?

— Természetesen. Avagy talán nem én
vágom a tiedet?

— Na igen, az enyéimet. De a sajátját
senki sem bírja.

— Már megint „senki sem bírja”. Én
bírnám!

— Csak hősködsz, de még egy bolhát
sem tudnál megfogni.

— Phü... bolhát? Mintha egyet fog-
tam volna életemben.

— Hát varrni tudnál-e?

— Tudnék varrni is.

— Az ám, és a cérnát befűzni a túbe,
azt mégis csak nekem kellene.

— Magam fűzném be a cérnát is. Min-
dent magam csinálnék.

— Nyakkendőt is magad kötnél?

— Magam kötném a nyakkendőt is

— Becsöpögtetnéd a szembe a csöppe-
ket?

— Becsöpögtetném.

— A szakállát is borotválnád?

— Borotválnám a szakállát is.

— De Ő nem hagyná, hogy te borotváld.

— Miért ne? Jobban megborotválnám
mint te.

— Te elvágnád a torkát.

— Én nem vagyok gyilkos! Ezt te ten-
néd meg. Egyébként egyszer már meg is
kisérelted.

Csend lett. Jobb nem felelt: ezekre a
szavakra megremegett, mintha erein vég-
igáramlott volna az emlékezés.

— Én azt hittem, hogy Ő azt komolyan
akarja — mondotta azután alázatosan és
bűntudattal. — Csak engedelmeskedni
akartam neki...

— Engedelmeskedni? Ő nem parancsol-
ta neked, hogy gyilkold meg.

— Az Ő kívánsága számomra parancs.
Én azt hittem, hogy Ő azt őszintén ki-
vánja.

— Ahá, azt akarod talán mondani, hogy
Ő nem őszinte? És mondd csak, kérlek, ki
mondta neked, hogy Ő azt kívánja?

— Én azt hittem, hogy kívánja...
Kínlódott. Egész éjjel nem hunyta le a
szemét. Törölgettem a verejtékező homlo-
kát, egyik cigarettát a másik után gyűj-
töttem meg neki és megírtam a búcsúle-
velet. Nyögött, sóhajtozott, a párnát ha-
rapdálta... Suttogott magában: „Végétyok,
amíg te mezítelenül prostituáld

kell vetni! Nem bírom tovább!” Ő maga
vezetett el a borotváig.

— Te pedig azt mindjárt úgy fogtad
föl, mintha Ő kíváná, hogy felvágd az
ereimet.

— Ne kínozz! Mit tehettem, mikor Ő
maga mondta...

— Mit mondott? Hogy nem bírja to-
vább, hogy végét kell vetni... De ezek
csak szavak. A szavak nem a kívánságból,
hanem a nyelvtől erednek. Könnyű a
nyelvnek mindenfélét összefecsegni: attól
csak azokban a könyvekben hálnak meg,
amelyekben te lapozol. A nyelv világgá
szórja szavait (egyébként, mindig ugyan-
azokat a rég ismert szavakat), azok pedig
szertefoszlanak mint a köd és nem történt
semmi. Az emberek tovább járkálnak,
esznek, füstölnek és alszanak, ismét sza-
vakat mondanak ki és ismét nem történik
semmi. Az emberek szeretnek beszélni,
de vágyaikat nem szavakkal fejezik ki:
sőt, a szavakkal eltakarják, elrejtik őket.
A szó csak álarc. Ő nem azt kívánja, amit
mond.

— Hát honnan tudjuk, hogy mit kíván
Ő, ha nem a szavak alapján?

— Legkevésbé a szavak alapján. Ő
mondta ugyan, hogy „véget kell vetni”,
de nem kívánta. Én tudtam.

— Honnan veszed ezt a tudást?

— Talán onnan, hogy ügyetlen, gyen-
ge és buta vagyok. No igen, komolytalan
is. Mert a szó számomra idegen mint a
fény a fülnek és a hang a szemnek, mert
nem teszek különbséget szó és szó között,
mint édes és sós között sem, számomra
egyforma mind, de egyiknek sem hiszek.

— Én tudom a szavakat követni. Nem
tudok ravaszul idomulni, nem tudok ele-
gánsan mozogni a szavak körein, elipszi-
sein, parabóláin és spirálisain. Nem tudok
behajlani, ki és betekeredni, „felállítani”
és „megoldani”, ingani, mint a hintán és
siklani jeges beszélgetések fölött, igéző fi-
gurákat csinálni, parádékat, bravúrokat,
mint a majom a cirkuszban, barátságosan
vállveregetni, nem tudom diplomatikusan
megszorítani az ellenséges diplomácia
jobbát, a másikat meg gálánsan az ajak
elé vonni csókra. Én nem vagyok preci-
osa, nem vagyok cicisbea, nem vagyok
dáma, nem vagyok grande-monde, sem
akadémia, sem Buffon. Én Molière va-
gyok.

— Molière? Hát még mi?

— Meg füge a zsebben, vagy zseben
kívül, ahogy akarod. Mert én szemtelen
vagyok mint Figaro. Én a te lakárod va-
gyok

magad mindenféle kézfogásokban, én a kesztyűdet tartom mint valami római rabszolga. Nekem kell az uszályodat hordoznom, loholnom utánad, te pedig csevegsz, fellépsz, táylatokat tágítasz, te építesz világokat: te vagy az alkotó, a géniusz, a Demiurgosz. Te vagy az Ő büszkesége. Az Ő ereje, bölcsessége, ügyessége, az Ő értelme. Egyszóval: te vagy a Kéz!

— Hát te mi vagy?

— Én? Csak fogó vagyok. Én még mindig csak valami járóka, mellső láb, tapogatószerv, pseudopium, vagy ehhez hasonló vagyok. Én még a földhöz kötöm, akár csak a láb: még tudok járni. Éjszaka szaladásról, fáramászásról és szakadékok átugrásáról álmodom és olyankor az erőt és az anyag ellenállását érzem a körmeimben. Számomra a dolgok nyersegek mint az agyag, kemények, forrók, nedvesek mint a kő, a tűz vagy a víz, a te számodra pedig égetett föld, Korinthusi vázák, Vénusok, rakéták és H₂O. Ezért ismerem én az Ő víz utáni vágyát, amikor szomjas, vigság utáni vágyát, amikor szomorú, az élet utáni áhítozását, amikor azt beszéli, hogy véget kell vetni.

— No igen. De amikor szomjas, én adok neki vizet.

— Te? Nem, te csak kinyitod a csapot és mozgatod a szivattyúkart. Ő pedig az én tenyeremből iszik. Rajtam ömlik végig a víz és én érzem annak üdeségét, nyirkosságát, bugyborékolását a torkában és az áldott érzést Benne a kioltott szomjúság nyomán.

Azt mondod, hogy vizet nyújtasz neki, amikor szomjas? Nem, te poharat nyújtasz neki. Te a szomjúságnak is formát adsz, stílust találtál ki az ivásra is.

Te közé és a természet közé álltál mint valami önhatalmú döntőbíró és cenzor, mint valami ceremóniamester, vagy egyszerűbben mondva, mint valami szűrő. Mindennek, ami Hozzá érkezik, a te ujjaidon kell átszűrődnie, neked mindenhez hozzá kell érned, mindent meg kell tapogatnod és meg kell vizsgálnod, mindent fel kell dolgoznod és ki kell bodorítanod a saját ízlésed szerint, tekintet nélkül arra, hogy tetszik-e az Neki, vagy sem. Mindenre rá kell, hogy nyomjad azt a pretenciózus hüvelykujjadat és rá kell, hogy üssed korlátoltságod pecsétjét.

— Csak nem kívánod, hogy leveleket legeljen és a fák kérget rágja? A természet nem kényezteti Őt...

— No persze. Azért „győzted le te”. „Elsimítottad a hegyeket” s „megfékezted a vizeket”. „Rabul ejtetted a villámot” és most rettenetes erőket tartasz a markod-

ban, amelyekkel, úgy mondják, egy pillanat alatt meg tudnád semmisíteni a világot. A föld úgy fekszik a tenyeredben, mint valami labda, amelyet a világűrbe dobhatsz. Nos, miért tétovázol, te, te — Mindenható? Miért nem dobod a labdát a csillagok közé, hogy porrá foszoljon szét? Miért nem fejezed be Nagy Művedet?

— Én nem akarom elpusztítani a világot.

— Nem akarsz? Van-e legalább egy évszázad, amelyet ne vagdostál volna össze késekkel és ne lyuggattál volna ki puskagolyókkal? Azok nem szavak voltak, hanem a te cselekvő öt ujjad.

— Előbb csak szavak voltak.

— Igen. Iván szerint. És mit tehettek volna szavak nélkül? A szavak veszedtek volna, szavak verték volna a szavakat, hullottak volna a legyőzött szavak és kinek lett volna abból baja?

— A becsületnek.

— Becsület? Kinek a becsülete? Magyarázd meg nekem ezt a vitézi szót. Vajjon a te becsületed? Te becsületnek nevezted azt, amikor viszketni kezd a tenyered, amikor az ujjaid rángatózni kezdenek és eszelősen keresik a kés nyelét? Becsületnek nevezted azt, amikor a fegyver kakasán tartod a mutatóujjadat? Becsületnek azt, amikor a kereszt jegyével Isten kegyelmét hívod, hogy üljön az ágyúcsőre? Becsületnek, amikor három ujjaddal tartod a gyilkos tollat?

— Tollat? Milyen tollat?

— A vészbíró töltőtollát. Avagy, talán már elfelejtetted? Ő valami szavak miatt ült előttünk. Nem kezeinek cselekedete miatt, hanem szavak miatt. Téged nem érdekelt, hogy ezek a szavak miként röppentek el a nyelvéről, hanem egyszerűen feljegyezted a tényállást. Mondta és bevallotta, hogy mondta. Ez neked elegendő volt. Pedig halálosan sápadt volt és az ajkai remegtek, mintha fázna. Utolsó másodperceit számolgatta... Iszonyodva meredt rád, szemmel kísérte ujjaidnak minden rezzenését, mintha a te mozdulatod egymagában elegendő lett volna ahhoz, hogy megölje.

Téged akkor Vas-nak és Véres-nek hívtak. Aranytollad hegyén az iridium már elkopott a gyilkolástól. Az a piciny nemesfémpontocska blazirtan sétált a papíron, mintha unatkozna valami érdektelen és fárasztó ülésen és időtöltésből állítólagos kínai szavakat firkált: pu-kaó, cing-tao, pan-mu-kai. Azután idillikus, kertes kis házat rajzolt, hozzá még a füstöt is, amint kibodorodik a kéményből a háztetőn. A te iridium-pontocskád azon-

ban — így séta közben, pung-tao, cing-tao — sortúzzal legyilkolta a kerítéses kertes kis házacsát és az egész idillből nem maradt egyéb, mint a bodorodó füst — a fegyverek csövén.

Már a három hirhelt ujjad közé fogtad a Parkert és elszántan a papírra ültél. Rádugrottam és nem tudva, mit csináljak, elkezdtem a mutatóujjodon tisztítani a tintafoltot. Hüvelykujjammal a mutatóujjadat dörzsölgetve mondogattam: „De hát mit vétett neked? Nézd, milyen sápadt, egész teste remeg. Hát nem elég ez neked? Szívének utolsó dobbanásait hallgatja és számol... Ne szakíts félbe!”

„A szívdobbanásait? Ugyan, kedvesem, azt nézi, hogyan húzhatná ki magát! Miféle szív? Sápadtságával akar bennünket megtörni. Te már fel is ültél neki, de én nem. Ismerem már ezt a trükköt!”

Trükknek nevezted az ember remegését, aki fogadott önmagával, hogy sikerül még háromszázig számolnia...

Ismét fogtad a tollat és a papirosra ültél.

„Legalább most remegj meg! Hát nem tudsz megremegni? Reszketni kellene, te pedig olyan nyugodt vagy, mintha csak egy diáknak elégtelent írnál be vizsgán”.

„Nincs miért remegjek. A kötelességem teljesítettem”.

És lassan, figyelmesen, szépírással írni kezdted a te ismert H betűdet, az erőszakos, gonosztevő-halál első betűjét.

„Hallod-e! Ne írd tovább! Nézd, hogyan számol. Hogyan siet végigszámolni a háromszázat. Ne szakítsd félbe!”

„Muszáj félbeszakítanom!”

„Miért muszáj félbeszakítanod? Félbe fogja maga is szakítani. Senki se számolhat végtelenül. Ez csupán számkülönbség, sőt egészen jelentéktelen különbség a végtelenhez képest.”

„Számunkra jelentős. Mi nem a végtelenben élünk, hanem a földön”.

A „végtelen” szót időjelzőben, ironikusan ejtetted ki, a földet pedig a katonaléptekkel menetelő láb pökhendi önteltségével említetted.

„Éppen azért, mert a földön élsz, mert csupán öt ujjad van, néha még öt sem, hagyd meg neki a kezeit. Azok nem vétettek neked semmit. A kezek nem beszéltek. A nyelv beszélt”.

„Beszéltek a kezek is, meg a nyelv is! Ő egészében beszélt!”

„A kezek is beszéltek? Nem, ez hazugság! Nem beszéltek! Nézd, milyen ijedtek és ártatlanok, hogy szoronganak és vonaglanak az utolsó ölelésben. Búcsúznak.

A gyerekkorukra emlékeznek és sírnak. Emlékeznek a játékokra, összetört játékszerekre, madarakra, csúzlakra és betört ablakokra, kiöntött tintára, ollóra, sárkányra és földre a körmök alatt. Szegények, még mindig a hittantanár büntetéseire gondolnak a rejtett helyeken elkövetett apró bűnök miatt. Hagyd ezeket a kezeket. Szurkálj meg túvel a nyelvét, mint a gyereknek, ha csúnyát beszél, de a kezeket ne bánts. Azok ártatlanok.”

„Ártatlanok? Megbolondultál te? Azok a legbűnösebbek!”

„A kezek a legbűnösebbek? Hát nem a nyelv beszélt?”

„Beszélt, Ők pedig helyeseltek...”

„Helyeseltek? Hogyan?”

„Hogyan? Hogyan? Rá kellett volna ugorniok, vissza kellett volna zavarniok a szájba és örködni felette. Egyszóval be kellett volna fogniok a pofáját! De ők ravaszul bebújtak a zsebekbe. Szóval egyeztek”.

„Egyeztek? Ugyan mivel?”

„Mivel? A sértésekkel!”

„No és kit sértett meg?”

„Kit? A becsületünket.”

„Ja úgy, a becsületünket. Ezt itt a karon?”

„A karon? Mit a karon?”

„A becsületet a karon”.

„Miféle becsületet a karon?”

„Hát mi ez itt a karodon, gyalázat? Ezek a tüzes nyilak, ez a bomba, ez a köteg, ez a horogkereszt, vajjon ez gyalázat?”

„Nem, ez becsület!”

„Nos tehát, becsület a karon! Ő pedig megsértette ezt a becsületet. Azt mondta, hogy elege van ezekből a nyilakból és bombákból, ezekből a baltákból és kereszteléből; hogy elege van mindenből!”

„No és, nem elég ennyi?”

„Nem elég”.

„Nem elég valakinek a becsületét leköpni?”

„Nem. Mert a te becsületednek van nyila is, bombája is, baltája is, sőt még keresztje is, az övének pedig nincs egyebe két fűgéné a zsebben”.

„Az övének? Hát van neki becsülete?”

„És miért ne lenne neki becsülete. Neki nem lehet?”

„Nem lehet!”

„Na igen, a tied mindenestre szembe-tűnőbb. A tied látható helyen arannyal és selyemmel van kihímezve, a tied pök-hendien sétál a városban, izgat, ingerel, az övé pedig fel-alá sétál a szobában, foglyul ejtve rohangál a házban, mint az

őrült, a padlásra mászik, kimegy a tetőre és szeretné világgá sikoltani megbántottságát...

„Megbántottságát?”

„Igen, a bántódást, amelyet a te Aranyad és Selymed okoz neki. De az egész-ből nem lesz egyéb, csak néhány elmor-mogott szó és két füge a zsebben”.

„Istenemre, te is gyanús vagy!”

„Gyanús? Ami azt illeti, tartok én is egy fűgét, de csak irigységből”.

Egyébként úgy látszik, hogy az szerencsét hoz neked, mint az akasztott ember kötele. Őrizd tehát az én fűgémet, mint a becsületedet.

Most pedig rajta! A baltás vesszők és a horogkereszt nevében írd! Öld meg a kezeit. Ha lett volna becsülete, nem fűgét csinált volna velük. Igazad van! Nem tartalak vissza tovább.

És H betűdhöz hozzáírtad ugyanazzal a kalligrafikus írással a HALÁL-hoz még hiányzó négy betűt. És meg sem remegtél.

Ugyanaznap este (meg sem mosdottál) az Ő selymes haját kócoltad, simogattad az arcát és az ujjaid reszkettek a szerelemtől. Ugyanazok az ujjak, amelyek reggel nem tudtak reszketni a haláltól, este reszkettek a szerelemtől. Ki mondja hát, hogy a szerelem nem erősebb a halálnál? Különösen a mi szerelmünk, más halálnál?

Mit beszélsz te a szerelemről! Te nem tudod, mi a szerelem. Ah, az első érintés, amikor az ujjak egymást keresik a sötétben, egyszerűen összeérnek és megrázkódnak, mintha két árammal töltött elektromos pólus ért volna össze...

— No igen, és kipattan a szikra. Rövidzárlat és sötétség. És kész a szerelem. És azután? Becsület? Kötelesség? Szekerce? Bomba? Arany toll, amelyből a halál csurog?

— Szeszélyes vagy és bolond.

— Te pedig bölcs és megfontolt vagy! Ebben különbözünk! Eressz! — és Bal haragosan megrándult, igyekezve megszabadulni Jobb öleléséből.

— Mi bajod? Miért bolondulsz most egyszerűen? Mindig csak botrányokat csinálsz az utcán.

— Nem baj! Engedj! Nem akarok többé veled lenni!

— Hanem kivel akarsz lenni? A lábakkal?

— Még a lábakkal is inkább. Azok becsületesebbek. Azok tisztességesek, mint a lovak, te pedig ravasz vagy és mérges, mint a kigyó.

— No persze, és olyan buták is mint a lovak. Csak járnak tudnak, meg terhet cipelni. Nem lehetsz velük. Te mégis csak kéz vagy!

— Nem vagyok kéz és nem is akarok lenni! Szégyellem, hogy kéz vagyok.

— Hát mi akarsz lenni? „Mellső láb?”

— Akármilyen, csak nem kéz!

— És mégis kéz vagy, akárcsak én.

— Akárcsak te? Soha! Engedj!

És kitepte magát. Bebújt a zsebbe, ott haragosan kutatni kezdett, mintha keresne valamit és miután nem talált semmit (mert nem is keresett semmit, egyszerűen csak mérges volt), kijött, dacosan elnyúlt az oldal mentén és idegesen játszani kezdett ujjával.

A jobb még egy pillanatig a hátán maradt, üresen és elgondolkozva. Azután felocsudott, legyintett hüvelykujjával, maga is leereszkedett az oldal mentén és kísérni kezdte a járás ütemét.

Nézem őket így összeveszve és nem hiszek ebben a veszekedésben. Olyanok mint két szimbólikus állat vagy növény: kéz kezét mos... igazat mondott a jobb: egyik az, ami a másik; mégis csak kéz mind a kettő.

Két gyerek jön velünk szembe. Kisfiú és kislány. Fogják egymás kezét és csi-cseregnek. De előttük elhallgattak, mint a tücskök, amikor ember közeledik hozzájuk és elengedték egymás kezét. Szétváltak. A lányka elment Jobb mellett, hal-kan, mint a bűnös. Jobb atyailag megsimogatta az aranszín fejcskét. A kislány hálásan ránézett.

A fiú merészen ment el Bal mellett. Még haragosan végig is nézett rajta, mint valamin, ami útját állja. Bal hüvelykujjával és mutatóujjával ügyetlenül megfricskázta az orrát. A fiú ráköpött. Bal ösztönösen felemelkedett és legyintett a fiú feje felett, mintha legyeket hajtana. Jobb azonban felemelkedett és arculcsapta a fiút. A fiú felvisített.

— Miért ütötted meg a fiút? — kérdezte Bal.

— Azért, mert leköpött téged.

— Engem köpött le, nem téged.

— Engem vagy téged, az mindegy. Én nem engedem, hogy bennünket leköpjenek.

— De hiszen én kezdtem: megfricskáztam az orrát.

— No és azért mindjárt köpnie kell?

— Bizonyára fáj neki. Ügyetlen voltam...

— El tudom képzelni... De mindamellett neki nem kellett volna köpnie. Ez nem illik.

— És orrot ütni illik?
— Nem ütötted, hanem fricskázta: az nem mindegy. Különben is nem törött le tőle az orra.

— És nekem letörött valamim attól, hogy leköpött?

— Leköpni valakit, az a legnagyobb sértés!

— A becsület megsértése?

— Igen, a becsület megsértése — felelte Jobb már a türelem határán. A fiú közben visított, az arcát ért hangos sértés miatt.

— A-paaa... A-nya, a-a-a...

Az orrából egy-kettőre kicsurrant két fényes csík és az állára hullott, ahová már kiömlött két kis könnypatak és áradást csinált.

— No nézd csak a kölyköt, hogy ordít!

— mondotta Jobb mintegy csodálkozva ekkora túlzáson. Azután Balhoz fordult.

— Gyere, hadd töröljelek meg.

— Nem kell. Megtöröltem magam.

— Persze, a nadrágba.

— Nem, a kabátba. Egyébként vigyázz, itt az apja.

Az apa kirohant a házból, ingben, feltűrt ujjakkal. Látszottak a gyenge, sápadt hivatalnokkarok a kékes félős viszerekkel.

— Miért ütötte meg a gyermekemet?

— kérdezte az apa tartózkodóan, mint a vizsgálóbíró, aki már a büntetést fontolgatja.

— Azért, mert nevéletlen és szemtelen! — felelte kihívóan Jobb.

— Mit követett el? — kérdezte újból az apa-vizsgálóbíró, most már kétszerezsen megbántva.

— Mit? Leköpött! — mondotta Jobb elkeseredve, mintha maga is hinné, hogy őt köpte le a gyerek.

— Nem téged köpött le, hanem engem. — mondja Bal és élvezzi a maga igazságosságát.

— Mindegy, köpött! — kiáltott Jobb tekintélyesen, mint valami családfő.

— Köpött, csak úgy minden ok nélkül?

— kérdezi még mindig az apa, de már tudja, hogy verekednie kell.

— Nem, apa! Emez először az orromra ütött... — mondja sírva a fiú.

— Tréfából kicsit megfricskázta — mondja Jobb — és ő mindjárt köp.

— Igaza volt, hadd köpjön — ordította el magát örvongve az apa, amikor a felhalmozódott düh egyszerűen kitört belőle. — Én is köpök! — és phö! Csakugyan köpött. És azt mondta: — Gyilkosok!

Jobb felemelkedett és teljes erejéből sujtott. De az apa elhárította az ütést. Maga is sujtott és nagyon kellemetlenül kapta el Jobbot a nagyujjánál. Jobb feljajdult.

Akkor Bal is megmozdult. Nyílsebese felemelkedett és megmarkolta az apa ingét a mellén. Ez másszóval jel volt Jobbnak: üssed! Jobb azonnal megértette a jelet, összecukta markát és ütni kezdte az apa arcát.

Annak megeredt az orra vére. A vér a mellett szorongató Balra csöpögött. Az apa véres ábrázatát verve Jobb is egészen összekente magát vérral.

Látván, hogy az apja vére a földre csöpög, a kislány ijedten felsikoltott és odaugrott, hogy kezeivel felfogja a vércseppeket. A fiú pedig nekiiramodott, egy ugrással elkapta Balt és beleharapott a húsba a könyök alatt.

Bal felordított a fájdalomtól és elengedte az apa ingét. Az apa azonnal feltalálta magát és legyőzötten elfutott. Lábai a gyermekei előtt érzett szégyentől rogyadoztak.

A fiú kiengedte Balt a fogai közül, az pedig hálából rásujtott a fejére. A fiú büszkén fogadta az ütést.

Akkor a lábak mint engedelmes lovak, úzni kezdték az apát, de a fiú ugyanabban a percben a lábak elmet vetette magát, nem azért, hogy kegyelmet könyörögjön az apa részére, hanem hogy a lovak megijedjenek és megbotoljanak benne.

És valóban, Jobb és Bal egyszeriben a földön, a porban találták magukat.

— Jaaj — jajdult fel Jobb. Fájt a nagyujja az apa ütésétől... Két véres kéz az aszfalton. Megszégyenítve feküdtek az úton, egyik a másik mellett, tehetetlenül, mint az eldobott kesztyűk.

— Átkozott kölyök — sziszegte felkelőben ujjai között Bal.

— Úgy is kell, ha nem tudta megütni, hogy elöntse a vér.

— Hát megütöttem!

— Igen, dilettáns módra! Segíts felkelnem, azt hiszem, hogy eltörte a hüvelykujjamat.

— Fáj?

— Szörnyen!

Bal gyengéd volt, mint valami jó nővér. Felkeltek. Véres nyomokat hagytak maguk után a járdán. De ők nem néztek vissza; símogatták egymást és reszkettek a bosszúvágytól.

Az Arc pedig akkor rájuk köpött, hogy lemossa róluk a földet és a vért.